

Sygn. akt I DSK 8/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak

Stanisław Michał Lesień (ławnik Sądu Najwyższego)

Protokolant starszy sekretarz sądowy Anna Tarasiuk

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...), po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2019 r. i 16 grudnia 2019 r., sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w K. w stanie spoczynku – A. M.,

obwinionego o to, że:

w dniu 27 października 2018 r. około godziny 17:49, znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 0,91 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, w okolicach miejscowości P., prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki Toyota Corolla Verso o numerze rejestracyjnym (...), co wypełnia znamiona przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i przewinienia służbowego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2018.23 t.j. ze zm.)

ORZEKA

I. uznać obwinionego A. M. – sędziego Sądu Rejonowego w K. w stanie spoczynku, winnym tego, że: w dniu 27 października 2018 r. około godziny 17:49, znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 0,91 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, w okolicach miejscowości P., prowadził w ruchu lądowym samochód

osobowy marki Toyota Corolla Verso o numerze rejestracyjnym (...), co wypełnia znamiona przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i przewinienia służbowego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2018.23 t.j. ze zm.) uchybił godności urzędu sędziego, i na podstawie iart. 104 § 3 pkt 4 w zw. z art. 104 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2019.52 t.j. ze zm.) wymierza karę pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia;

II. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 14 stycznia 2019 r. (k.160-161) Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...) skierował do Sądu Najwyższego wnioski o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w K. – A. M.. Zarzucił sędziemu, że w dniu 27 października 2018 r. około godziny 17:49, znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 0,91 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, w okolicach miejscowości P., prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki Toyota Corolla Verso o numerze rejestracyjnym (...), co wypełnia znamiona przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., tj. popełnienie przewinienia służbowego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2018.23 t.j. ze zm.).

Na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, Sąd Najwyższy ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. zajmował stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w K. (k. 386), w tym pełnił funkcję wiceprezesa tego Sądu.

W dniu 27 października 2018 r. około godziny 17:40 sędzia A. M. w okolicach miejscowości P., kierował pojazdem marki Toyota Corolla Verso o numerze

rejestracyjnym (...) i został zatrzymany przez funkcjonariuszy Policji do kontroli drogowej w związku z podejrzeniem, że znajduje się w stanie nietrzeźwości (k.49-50). Przeprowadzone na miejscu kontroli, o godzinie 17:49 oraz 18:07 badania trzeźwości sędziego A. M. wykazały odpowiednio 0,91 mg/l oraz 0,96 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu (k. 39-40). Kolejne badania trzeźwości przeprowadzono urządzeniem Alkometr A2.0. w budynku Komendy Powiatowej Policji w P.. Badania te wykazały, o godz. 18:47 – 0,79 mg/l, o godz. 18:51 – 0,81 mg/l oraz o godz. 19:42 – 0,75 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu (k. 3, k. 42-43). Od sędziego A. M. również pobrano krew, celem ustalenia zawartości alkoholu w jego organizmie. Badanie krwi wykazało, że w dniu 27 października 2018 r. o godz. 21:34 sędzia miał 1,51 promila alkoholu (k.114, 115-116).

W dniu 28 października dokonano oględzin pojazdu marki Toyota Corolla o nr rej. (...). W pojeździe zabezpieczono ślady biologiczne z koła kierownicy i z dźwigni zmiany biegów oraz ciecz z ujawnionej tam otwartej puszkę z nadrukiem „Ż.” (k. 63-64).

W dniu 29 października 2018 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w P. wydał postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy A. M. (k. 79), a także postanowienie o zasięgnięciu opinii instytucji naukowej odnośnie ustalenia stężenia alkoholu etylowego we krwi pobranej od A. M. w dniu 27 października 2018 r. oraz ustalenia czy w przesłanej próbce krwi znajdują się środki odurzające, substancje psychotropowe lub leki (k. 80).

W pisemnych wyjaśnieniach z dnia 16 listopada 2018 r., sędzia A. M. oznajmił, że nie pamięta szczegółów tego zdarzenia, gdyż był pod wpływem środków przeciwbólowych, pamięta tylko, że został zatrzymany przez policję (k. 11).

W opinii z dnia 26 listopada 2018 r. biegli z Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w B. stwierdzili, iż dostarczony materiał aktowy nie pozwala na przeprowadzenie rachunku retrospektywnego i ustalenie zawartości alkoholu w organizmie A. M. w dniu 27 października 2018 r. (k.133).

Uchwałą z dnia 27 listopada 2018 r. Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w (...) zawiesił sędziego A. M. w czynnościach służbowych oraz obniżył mu wynagrodzenie o 30% na czas trwania postępowania dyscyplinarnego (k. 22-23).

Biegły z Instytutu Ekspertyz (...) sp. z o.o. Zakład Ekspertyz Kryminalistycznych, w opinii nr KR (...) z dnia 3 grudnia 2018 r., stwierdził, że ciecz zabezpieczona w pojeździe, którym kierował A. M. to niskoalkoholowy napój w postaci piwa. W cieczy tej nie stwierdzono obecności środków odurzających, psychotropowych bądź psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. „o przeciwdziałaniu narkomanii”, a także leków mających wpływ na postrzeganie i odtwarzanie postrzeżeń (k.123-124).

Pismem z dnia 30 maja 2019 r. Prezes Sądu Okręgowego poinformował, że uchwałą Krajowej Rady Sądownictwa Nr (...) z dnia 15 lutego 2019 r. sędzieja A. M. został przeniesiony w stan spoczynku. Uchwała ta uprawomocniła się 16 maja 2019 r. (k. 236).

Z informacji uzyskanej z Narodowego Funduszu Zdrowia wynika, że A. M. był leczony psychiatrycznie w 2009 roku.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy zasięgnął opinii dwóch biegłych psychiatrów w celu ustalenia aktualnego stanu zdrowia psychicznego i neurologicznego A. M. (k. 278-279). Biegli nie stwierdzili u A. M. objawów choroby psychicznej ani objawów upośledzenia umysłowego. Rozpoznali natomiast uzależnienie od alkoholu i związane z tym zaburzenia adaptacyjne. Zdaniem biegłych stan ten jednak nie znosił ani nie ograniczał zdolności rozpoznania znaczenia czynu oraz zdolności pokierowania przez A. M. swoim postępowaniem (k. 297-300).

Przesłuchany w charakterze obwinionego na rozprawie dyscyplinarnej, A. M. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył obszernie wyjaśnienia, w których w sposób pełny przedstawił okoliczności jego popełnienia (k. 388-391).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Najwyższy ustalił w oparciu o materiały załączone do akt niniejszej sprawy – notatki służbowe (k.36-37,38), protokoły badań oraz zeznania świadków (k. 52-55, 57-60) i opinie biegłych oraz wyjaśnienia obwinionego złożone na rozprawie w dniu 19 listopada 2019 r.

Z uwagi na niemożność przeprowadzenia przez biegłych rachunku retrospektywnego w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie A. M. (k. 133) w okresie pomiędzy 17:49 (moment pierwszego przeprowadzonego przez policję badania trzeźwości obwinionego) a 21:34 (moment pobrania do badań krwi od

obwinionego) w dniu 27 października 2018 r., Sąd Najwyższy kierując się zasadą, iż nie dające się usunąć wątpliwości należy tłumaczyć na korzyść obwinionego, przyjął za udowodnione, że stężenie alkoholu we krwi A. M. wyniosło w chwili zdarzenia 1,51 promila (wynik analizy próbki krwi na zawartość alkoholu etylowego – k. 114), co według zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego stanowi najniższą z możliwych do przyjęcia wartości stężenia alkoholu w organizmie obwinionego *tempore criminis*.

Oceniając przeprowadzone dowody podkreślić należy, że brak jest podstaw do zakwestionowania któregośkolwiek z nich, jako uprawnionej podstawy wyrokowania.

Analiza zgromadzonego materiału dowodowego w sposób jednoznaczny wskazuje, że sędzia A. M. znajdując się w stanie nietrzeźwości prowadził pojazd mechanicznych w ruchu lądowym. Sędzia A. M. popełnił zatem przewinienie dyscyplinarne określone w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, naruszając obowiązki wynikające z art. 82 § 1 i 2 przywołanej ustawy. Przewinienie to wyczerpywało zarazem znamiona przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego z art. 178a kk.

Przypisane A.i M. przewinienie, w kontekście roli społecznej sędziego, jest zatem niezwykle rażącym przejawem lekceważenia porządku prawnego i co do zasady w wypadku sędziów w służbie czynnej wiąże się z orzeczeniem kary złożenia z urzędu (patrz np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2014 r., SNO 24/14, *LEX nr 1480065* oraz z dnia 27 sierpnia 2007 r., SNO 47/07, *OSNK 2007/11/83, Biul.SN 2007/11/17*).

Sędzia, również jako uczestnik ruchu drogowego, musi zachowywać się tak, aby był postrzegany jako wzorowy obywatel. Oczekiwanie takie, pomijając wyżej wskazane okoliczności, znajduje też swoje uzasadnienie w poziomie świadomości prawnej i odpowiedzialności wymaganej od sędziego i wyższej niż przeciętna, przynajmniej potencjalnie, zdolności rozpoznania rzeczywistego stopnia naganności swego zachowania.

Tymczasem sędzia A. M. postąpił całkowicie nieodpowiedzialnie, stwarzając zagrożenie dla życia i zdrowia nie tylko swojego, lecz w szczególności potencjalnych uczestników ruchu drogowego.

Obwiniony godził wprost w autorytet urzędu sędziego, dając demoralizujący przykład obywatelom, do oceny zachowań których został przecież powołany. Jego zachowanie miało nie mniej negatywne oddziaływanie w aspekcie środowiskowym, tym bardziej, że sprawował funkcję wiceprezesa Sądu Rejonowego w K., a zatem powinien stanowić wzór postępowania dla sędziów i pracowników tego Sądu.

Uzależnienie obwinionego od alkoholu nie umniejsza jego zawinienia w zakresie przypisanego mu przewinienia dyscyplinarnego. Obwiniony miał świadomość choroby alkoholowej, choćby z uwagi na fakt wcześniejszego leczenia i był zobligowany do podjęcia wszelkich możliwych działań, aby uniknąć sytuacji, w jakiej się znalazł. Skoro wprowadził się w stan nietrzeźwości, powinien był pozostać na działce letniskowej aż do wytrzeźwienia, tym bardziej, że zdarzenie miało miejsce w sobotę albo poprosić inną osobę o pomoc, aby powrócić do domu (ewentualnie w przeprowadzeniu samochodu).

Podkreślić przy tym należy, że brak jest jakichkolwiek podstaw, które mogłyby uzasadniać twierdzenie, że obwiniony miał zaburzoną świadomość na skutek innych czynników, niż wprowadzenie się w stan upojenia alkoholowego, którego skutki przewidywał albo mógł przewidzieć.

W opisanym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy uznał, że jedynie kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz prawem do uposażenia będzie adekwatna do stopnia winy sędziego A. M. oraz stopnia szkodliwości przypisanego mu przewinienia, jak również spełni funkcję ochronną, „którą można określić jako ochronę wymiaru sprawiedliwości w aspekcie podmiotowym oraz przedmiotowym. W aspekcie podmiotowym odnosi się ona do dobrego imienia sędziów, zaś w przedmiotowym sprowadza się do ochrony prawidłowego funkcjonowania, w tym zachowania dobrego imienia wymiaru sprawiedliwości w społeczeństwie (patrz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 grudnia 2018 r., sygn. akt II DSK 1/18, LEX nr 2644720 oraz z dnia 5 czerwca 2019 r., II DSS 9/18, LEX nr 2684174).

To, że obwiniony jest aktualnie sędzią w stanie spoczynku nie zmienia oceny stopnia naganności jego postępowania w płaszczyźnie deontologicznej, w szczególności, jeśli zważyć, że przewinienie nosi znamiona przestępstwa.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

